

RHINOPHYMA – SKUTECZNOŚĆ LECZENIA CHIRURGICZNEGO

Rhinophyma – surgical efficacy

Bernadeta Anna Zabielska, Sylwia Agnieszka Kołpaczyńska, Agnieszka Bielarska, Wojciech Jasek

Wojskowy Instytut Medyczny – Państwowy Instytut Badawczy, Oddział Kliniczny Chirurgii Plastycznej, Rekonstrukcyjnej i Leczenia Oparzeń, Polska

Bernadeta Anna Zabielska – 0009-0003-1327-1387

Streszczenie

Rhinophyma jest rzadką formą trądziku różowatego, prowadzącą do deformacji nosa i pogorszenia jakości życia. W artykule przedstawiono przypadek kliniczny 70-letniego pacjenta z zaawansowaną guzowatością, który zgłosił się z zaczerwienieniem, zgrubieniem i deformacją nosa, które znacznie wpływały na jego funkcjonowanie społeczne i psychologiczne. Po wnikliwej ocenie klinicznej zdecydowano się na chirurgiczne usunięcie nadmiernie zgrubiałej tkanki. Po operacji pacjent osiągnął znaczną poprawę estetyki twarzoczaszki oraz redukcję objawów ze strony układu oddechowego. Leczenie chirurgiczne *rhinophyma* może być skuteczną metodą terapeutyczną w przypadkach zaawansowanych zmian nosa, przyczyniającą się do poprawy jakości życia i zadowolenia z wyglądu.

Abstract

Rhinophyma is a rare form of rosacea leading to nasal deformation and deterioration in the patient's quality of life. This article presents a clinical case of a 70-year-old patient with advanced rhinophyma, who presented with nasal redness, thickening, and deformation, significantly affecting his social and psychological functioning. After a thorough clinical assessment, surgical removal of the excessively thickened nasal tissue was decided upon. Following the surgery, the patient achieved significant improvement in facial aesthetics and experienced a reduction in respiratory symptoms. Surgical treatment of rhinophyma can be an effective therapeutic method in cases of advanced nasal changes, contributing to an improvement in the quality of life and satisfaction with appearance.

Słowa kluczowe: trądzik różowaty; chirurgia rekonstrukcyjna; *rhinophyma*

Keywords: rosacea; reconstructive surgery; rhinophyma

DOI 10.53301/lw/186276

Praca wpłynęła do Redakcji: 10.03.2024

Zaakceptowano do druku: 20.03.2024

Autor do korespondencji:

Bernadeta Anna Zabielska
Wojskowy Instytut Medyczny – Państwowy Instytut
Badawczy, Oddział Kliniczny Chirurgii Plastycznej,
Rekonstrukcyjnej i Leczenia Oparzeń,
ul. Szaserów 128, 04-141 Warszawa
e-mail: bernadeta.grzeczynska@gmail.com

Wstęp

Rhinophyma, inaczej guzowatość nosa, to jedna z odmian trądziku różowatego, charakteryzująca się nieprawidłowym wzrostem tkanki nosa i jego postępującym przerostem. Choroba objawia się rozrostem gruczołów łojowych, tkanki łącznej oraz naczyń krwionośnych, prowadzącym do zgrubienia i zniekształcenia nosa [1]. Na początkowym etapie choroby na nosie pojawiają się zaczerwienienie oraz kilka małych guzków. Z upływem czasu nos jest coraz bardziej spuchnięty i nabrzmiały. Skóra dotknięta chorobą staje się rozciągnięta, z widocznymi porami i bliznami. Skutkuje to deformacją nosa, a co za tym idzie – dyskomfortem fizycznym i psychicznym pacjentów.

Rhinophyma najczęściej dotyka mężczyzn w wieku średnim i starszym, głównie rasy kaukaskiej [2]. Przyczyny jej powstania są różnorodne – od nasilenia trądziku różowatego, po obrzęk międzykomórkowy skóry spowodowany poszerzeniem naczyń krwionośnych przez czynniki immunologiczne. Istnieją również dowody empiryczne na nasilenie przerostu po spożywaniu alkoholu lub kofeiny oraz w obecności rozrosta skórno *Demodex folliculorum* [3].

Rozpoznanie opiera się przede wszystkim na badaniu klinicznym, wraz z potwierdzeniem histopatologicznym w przypadku wyciętej zmiany. Badanie mikroskopowe wykazuje pogrubienie skóry właściwej i naskórka oraz przerost gruczołów łojowych. Obserwuje się także

związaną z tym stanem infiltrację zapalną, składającą się z limfocytów, komórek plazmatycznych i wielojądrowych komórek olbrzymich typu Langhansa. Konieczna jest dokładna diagnostyka histopatologiczna, aby móc potwierdzić bądź wykluczyć obecność raka podstawnokomórkowego skóry, który występuje w 3–10% przypadków *rhinophyma* [4].

Najskuteczniejszym sposobem terapii zaawansowanej guzowatości nosa jest leczenie chirurgiczne. Wśród wielu dostępnych technik inwazyjnych warto wspomnieć o klasycznych metodach chirurgicznych, które obejmują skalpelowe ścięcie guzowatości lub całkowite jej wycięcie, z równoczesnym pokryciem rany wolnym przeszczepem skóry lub przeszczepem skóry pośredniej grubości.

W artykule przedstawiono opis przypadku pacjenta cierpiącego na *rhinophyma*, który został poddany chirurgicznej interwencji w celu poprawy estetyki nosa i jakości życia.

Opis przypadku

70-letni mężczyzna zgłosił się do Kliniki Chirurgii Plastykcyjnej, Rekonstrukcyjnej i Leczenia Oparzeń z widocznymi objawami *rhinophyma*, które znacząco pogarszały jego samopoczucie psychiczne i społeczne, a także utrudniały oddychanie (ryc. 1). Po dokładnym badaniu klinicznym i ocenie stanu zdrowia pacjenta, zdecydowano się na zastosowanie techniki chirurgicznej w celu usunięcia nadmiaru tkanki nosa.

Przed przystąpieniem do operacji miejscowo znieczulono obszar skóry roztworem lidokainy o stężeniu 1%. Zabieg rozpoczęto od usunięcia guzowatości na grzbiecie nosa, przy czym głębokość wycinania wynosiła około 1 mm. Następnie analogiczne procedury przeprowadzono w okolicy skrzydełek nosa. Kluczowym elementem było precyzyjne i symetryczne usuwanie warstw, aby osiągnąć ostatecznie pożądany kształt nosa oraz zapobiec odstąpieniu chrząstek na jego grzbiecie oraz jatrogennej perforacji do jamy nosowej. Naczynia krwionośne zostały zamknięte za pomocą elektrokoagulacji, a preparaty śródoperacyjne przesłano do laboratorium w celu przeprowadzenia badania histopatologicznego. Po kompletnym usunięciu wszystkich warstw guzowatości i zachowaniu symetrii nosa nałożono przeszczep skóry pośredniej grubości (0,3 mm), pobrany równocześnie dermatomem z przedniej powierzchni uda (ryc. 2).

Pierwsza kontrola pooperacyjna, zaplanowana na 2 dni po zabiegu, wykazała redukcję obrzęku i zaczerwienienia w obszarze nosa (ryc. 3). Tydzień później, podczas kolejnej wizyty kontrolnej, dokonano zdjęcia szwów, które potwierdziło prawidłowe gojenie się rany i wgajanie przeszczepu. Miesiąc po zabiegu stwierdzono całkowite wygojenie się obszaru operowanego, bez widocznych śladów pooperacyjnych, oraz przywrócenie naturalnego kształtu nosa.

Po zabiegu chirurgicznym pacjent szybko wrócił do pełnej aktywności. Po kilku tygodniach nastąpiła wyraźna poprawa estetyki nosa oraz zwiększenie satysfakcji pacjenta z efektów leczenia.

Rycina 1. Pacjent bezpośrednio przed operacją

Rycina 2. Pacjent bezpośrednio po operacji

Rycina 3. Kontrola pooperacyjna 2 dni po zabiegu

Omówienie

W przypadku guzowatości nosa stosuje się różnorodne metody leczenia, jednak pomimo rozwoju dostępnych technologii, wciąż nie ma zgody co do tego, która technika jest najlepsza.

Izotretynoina stosowana doustnie okazuje się skuteczna w redukcji zaczerwienienia oraz nadmiernego wzrostu gruczołów łojowych na nosie. Często wybieraną metodą leczenia zgrubiałej skóry nosa są lasery CO₂ i Nd:YAG – wiązka lasera skutecznie zmniejsza guzki oraz zgrubienia [5]. Inną opcję terapeutyczną stanowi dermabrazja, znana również jako mechaniczne usuwanie górnych warstw skóry. Należy jednak pamiętać, że terapia ta niesie ze sobą ryzyko nadmiernego krwawienia w obszarze poddawanej dermabrazji oraz może prowadzić do powstania blizn. Elektrochirurgia i elektrokoagulacja są również często stosowanymi metodami terapeutycznymi, w których wykorzystuje się prąd elektryczny o wysokiej częstotliwości w celu usunięcia nadmiaru tkanki na nosie.

Jedną z najnowszych technik w leczeniu *rhinophyma* jest operacja z użyciem przyrządu, jakim jest Versajet. To urządzenie, wykorzystujące hydrauliczny strumień

wystrzelwanej przy dużych prędkościach sterylnej soli fizjologicznej, pozwala na kontrolowane wycinanie tkanek, jednocześnie odsysając pozostałości po fragmentach już wyciętych i utrzymując czyste pole operacyjne [6].

U przedstawionego powyżej pacjenta zdecydowano o leczeniu operacyjnym z powodu znacznego zaawansowania choroby. Dodatkowo, leczenie chirurgiczne dawało największe szanse na radykalne leczenie zmiany oraz pozwalało na późniejszą diagnostykę histopatologiczną pod kątem obecności nowotworu, co nie jest powszechne w innych metodach terapeutycznych.

Chirurgiczne leczenie *rhinophyma* często prowadzi do uzyskania trwałych rezultatów, w przeciwieństwie do innych metod, które mogą wymagać regularnych zabiegów uzupełniających. Mechaniczne usunięcie nadmiernie rosnącej tkanki nosa umożliwia osiągnięcie zadowalających efektów kosmetycznych poprzez przywrócenie naturalnego wyglądu nosa oraz minimalizuje potencjalne powikłania w obszarze tkanki otaczającej.

Podsumowanie

Zastosowanie techniki chirurgicznej w leczeniu *rhinophyma* u tego konkretnego pacjenta okazało się skuteczne i przyniosło pożądane rezultaty estetyczne oraz poprawę jakości życia. Dzięki przeszczepowi pośredniej grubości uzyskano bardzo dobry efekt kosmetyczny, który zadowolili zarówno chorego, jak i operatora.

Należy podkreślić, że każdy chory z *rhinophyma* wymaga indywidualnego podejścia i oceny, a wybór metody leczenia powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości danego pacjenta.

Przedstawiony przypadek potwierdza skuteczność techniki chirurgicznej w leczeniu *rhinophyma* oraz podkreśla znaczenie interdyscyplinarnego podejścia do diagnostyki i leczenia tego schorzenia w celu uzyskania optymalnych wyników terapeutycznych.

Piśmiennictwo

1. Aloï F, Tomasini C, Soro E, et al. The clinicopathologic spectrum of rhinophyma. *J Am Acad Dermatol*, 2000; 42: 468–472. doi: 10.1016/s0190-9622(00)90220-2
2. Clarós P, Sarr M-C, Nyada F-B, et al. Rhinophyma: our experience based on a series of 12 cases. *Eur Ann Otorhinolaryngol Head Neck Dis*, 2018; 135: 17–20. doi: 10.1016/j.anorl.2017.08.005
3. Laun J, Gopman J, Elston JB, et al. Rhinophyma. *Eplasty*, 2015; 15: ic25
4. Sadick H, Goepel B, Bersch C, et al. Rhinophyma: diagnosis and treatment options for a disfiguring tumor of the nose. *Ann Plast Surg*, 2008; 61: 114–120. doi: 10.1097/SAP.0b013e31815f12d2
5. Borzęcki A, Turska M, Strus-Rosińska B, et al. Use of laser therapy in the treatment of severe rhinophyma: a report of two cases. *J Cosmet Laser Ther*, 2019; 21: 390–394. doi: 10.1080/14764172.2019.1680849
6. Granick MS, Posnett J, Jacoby M, et al. Efficacy and cost-effectiveness of a high-powered parallel waterjet for wound debridement. *Wound Repair Regen*, 2005; 14: 394–397. doi: 10.1111/j.1743-6109.2006.00136.x